

unicef

jokaiselle lapselle

Eduskuntavaalit 2027

Suomen UNICEFin suositukset

Sisällysluettelo

1. Kehityspolitiikka	3
1.1. <i>Lapset keskiöön Suomen kehityspolitiikassa ja -rahoituksessa .....</i>	3
Lapsen oikeudet eivät näy kansainvälisessä politiikassa	3
Lapsen oikeuksien puolustaminen on vaikuttavaa politiikkaa	4
Suomen UNICEFin pyynnöt	4
1.2. <i>Lasten suojele Suomen kansainvälisen turvallisuuspolitiikan ytimeen.....</i>	4
Aseellisten konfliktien vaikutus lapsiin ympäri maailman on tuhoisaa ja ennätyksellisen laajaa	5
Lapsen oikeuksien huomioiminen turvallisuuspolitiikassa lisää vakautta.....	5
Suomen UNICEFin pyynnöt	5
2. Ilmasto- ja luontopolitiikka, kansainvälinen ilmastorahoitus	6
2.1. <i>Lapset kansainvälisen ilmastopolitiikan keskiöön .....</i>	6
Maailman lapsille ilmastokriisi on todellisuutta	6
Lapsen oikeuksien huomioiminen ilmastopolitiikassa on Suomen etu	7
Suomen UNICEFin pyynnöt	7
2.2. <i>Lapset tulee huomioida Suomen ilmasto- ja luontopäätöksissä .....</i>	7
Ilmastokriisi koskee myös Suomea	7
Lapsen oikeudet huomioivat ilmastopäätökset ovat Suomen etu	8
Suomen UNICEFin pyynnöt	8
3. Lapsiperheköyhyys.....	9
3.1. <i>Lapsiperheköyhyys puolitettava Suomessa .....</i>	9
Lapsiperheköyhyys on kasvanut ja syventynyt	9
Suomesta yhteiskunta, jossa jokainen lapsi voi hyvin ja uskoo tulevaisuuteen.....	9
Suomen UNICEFin pyynnöt	10
Lähdeluettelo	11

1. Kehityspolitiikka

1.1. Lapset keskiöön Suomen kehityspolitiikassa ja -rahoituksessa

Suomen valtio on sitoutunut YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, joka velvoittaa valtioita turvaamaan lapsen oikeudet kaikissa olosuhteissa, kaikkialla maailmassa.

Vallitsevassa maailmantilanteessa Suomen tulee profiloitua lapsen oikeuksien edelläkävijämaana ja -edistäjänä kehityspolitiikassaan ja -rahoituksessaan sekä osana kansainvälistä turvallisuuspolitiikkaansa.

Suomi pääsee tähän tavoitteeseen johdonmukaisella ja koordinoitulla ulkopolitiikalla, jonka perusta on lapsen oikeuksissa, niiden puolustamisessa ja aktiivisessa edistämisessä.

Lapsen oikeudet eivät näy kansainvälisessä politiikassa

Sääntöpohjainen maailmanjärjestys on murroksessa ja useat valtiot haastavat aiemmin itsestään selvinä pidettyjä ihmisoikeusnormeja. Samaan aikaan yli 470 miljoonaa lasta elää konflikteista kärsivillä alueilla, missä turvallinen lapsuus, koulunkäynti ja pääsy peruspalvelujen piiriin eivät toteudu [1].

Lapset muodostavat kolmasosan koko maailman väestöstä. Lisäksi lähes puolet maailman köyhimmistä ihmisistä on lapsia. Silti lapset ovat laajalti näkymättömiä globaalissa päätöksenteossa. Tähän on syynä polarisaation, kansallisten intressien sekä talous- ja turvallisuuspolitiikan painotusten kasvu [2]. Kehitystavoitteiden saavuttaminen ilman lasten huomioimista ei ole mahdollista.

Lapsen oikeuksien vastustus (child rights pushback [3]) on lisääntynyt, eikä kyse ole yksittäisestä ilmiöstä tai yhden maan ongelmasta, vaan globaalista kehityssuunnasta, joka uhkaa vuosikymmenten aikana saavutettua edistystä. Lapsen oikeuksien vastustus tarkoittaa kansainvälistä ilmiötä, jossa lapsen oikeuksien edistäminen, suojeleminen ja toimeenpano kohtaavat alati kasvavaa vastustusta, heikentämistä tai aktiivista perääntymistä.

Vuosien 2023–2025 välillä Suomen hallitus on leikannut monenkeskisestä kehitysyhteistyöstä 24,4 miljoonaa euroa eli 13 %. Nämä varat sisältävät Suomen yleisavustukset YK-toimijoille, myös UNICEFille. Kehitysyhteistyöllä tuetaan turvallisuutta, vakautta ja hyvinvointia globaalisti. Kun terveydenhuolto toimii kaikkialla, syntyy vähemmän pandemioita ja terveet ja koulutetut lapset kasvavat työkykyisiksi aikuisiksi. Valtioiden takaama perusrahoitus on kehitysyhteistyön kivijalka. Kehitysyhteistyön globaalien rahoituksen väheneminen vaarantaa miljoonien lasten elämän.

“Ajattelen että jokaisella lapsella tässä maapallossa pitäisi olla lasten oikeudet ja joissain maissa oikeuksia tarvitsee lisätä.”

Nuori, Suomen UNICEFin kyselyssä 2025 [4]

Lapsen oikeuksien puolustaminen on vaikuttavaa politiikkaa

Sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen ja ihmisoikeusnormien murroksessa tarvitaan valtioita, jotka puolustavat johdonmukaisesti kansainvälisiä normeja, lapsen oikeuksien sopimusta ja lapsen edun ensisijaisuuden toteutumista kaikkialla maailmassa.

Suomella on pitkä historia lapsen oikeuksiin perustuvassa tuloksellisessa kehitystyössä: koulutus, tasa-arvo ja sosiaalinen kehitys ovat olleet Suomen vahvuuksia niin kotimaassa kuin kansainvälisessä yhteistyössä. Profiloituminen lapsen oikeuksien kansainvälisenä puolustajana jatkaa Suomen ulkopoliittisia perinteitä, tuo uskottavuutta ja jatkumoa Suomen roolille YK-reformissa sekä strategista näkyvyyttä aikana, jolloin oikeusperustaista agendaa haastetaan.

✓ Lapsen oikeuksien edistäminen ei ole vain eettisesti perusteltua — se on myös vaikuttavaa kehityspolitiikkaa.

✓ Lapsiin investoiminen tuottaa pitkäaikaisia yhteiskunnallisia hyötyjä koulutuksen, terveyden, talouskasvun ja yhteiskuntien vakauden kautta.

✓ Lapsen oikeuksien suojaaminen kriiseissä ehkäisee tulevia konflikteja ja turvaa yhteiskuntien kestävästä jälleenrakennusta.

Suomen UNICEFin pyynnöt

✓ Lapset tulee huomioida erillisenä ryhmänä Suomen kehityspolitiikan painopisteissä, ei ainoastaan osana haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä. Viittaus lapsiin osana haavoittuvimmassa asemassa olevia ryhmiä ei ole riittävä eikä perusteltu ottaen huomioon lasten erityisoikeudet sekä sen, että heitä on kolmasosa koko maailman väestöstä.

✓ Suomen kehitysrahoitusta ja humanitaarista rahoitusta tulee suunnata lasten erityistarpeiden täyttämiseen kestävästä kehityksen ja rauhan turvaamiseksi.

✓ Kirjataan kehityspolitiikan lähtökohdaksi, että lapsen oikeuksien yleissopimus ohjaa kaikkea kehitys- ja humanitaarista yhteistyötä.

✓ Lapsen oikeudet tulee huomioida järjestelmällisesti kaikissa kehitysrahoituksen ja humanitaarisen rahoituksen rahoituspäätöksissä, ml. kauppapolitiikka.

1.2. Lasten suojelu Suomen kansainvälisen turvallisuuspolitiikan ytimeen

Lasten kärsimys konflikteissa on ennätysellisellä tasolla. Lapset kärsivät konflikteissa eniten ja kantavat kriisien vaikutuksia koko elämänsä, silti lapsia ei mainita Suomen nykyisessä ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa lainkaan. Lapsen oikeuksien priorisointi konfliktinratkaisussa edistää kestävästä rauhaa ja kehitystä, ja sitä kautta Suomen omia turvallisuuspoliittisia tavoitteita.

Aseellisten konfliktien vaikutus lapsiin ympäri maailman on tuhoisaa ja ennätysellisen laajaa

Kansainväliset konfliktit ovat muuttuneet yhä tuhoisammiksi lapsille, eikä lapsen perustavanlaatuista oikeutta elämään, kasvuun ja kehitykseen enää kunnioiteta kuten aiemmin. Lapsiin kohdistuvat vakavat loukkaukset [5] – tappaminen, seksuaaliväkivalta, sieppaukset – lisääntyvät vuodesta toiseen ja lapsille elintärkeät palvelut, kuten terveydenhuolto, koulutus, vesi ja sanitaatio, ovat yhä useammin hyökkäysten [6] kohteina. Moderni sodankäynti – kaupunkitaistelut, räjähteiden laaja käyttö [7] ja drooniteknologia – tekee lapsista konfliktien etulinjan uhreja tavalla, johon kansainvälinen yhteisö ei ole onnistunut vastaamaan. Samalla humanitaaristen toimijoiden pääsy avuntarvitsijoiden luo on vaikeutunut.

Käynnissä olevat konfliktit luovat välitöntä turvattomuutta, ne normalisoivat väkivaltaa ja murentavat lasten mahdollisuuksia kasvaa, kehittyä ja oppia. Tutkimukset osoittavat [8], että konfliktien vaikutukset siirtyvät usein sukupolvelta toiselle. Ajankohtaiset konfliktit ja kriisit horjuttavat perheitä ja instituutioita, aiheuttavat laajaa pakolaisuutta ja ylläpitävät väkivallan kierrettä, heikentäen rauhaa ja turvallisuutta pitkälle tulevaisuuteen. Suomikaan ei ole tältä kehitykseltä turvassa.

Lasten suojeleminen kansainvälisissä konflikteissa edellyttää poliittisilta päättäjiltä selkeää suunnanmuutosta: lasten suojeleminen aseellisissa konflikteissa on nähtävä kansainvälisen turvallisuuden keskeisenä peruspilarina – ei valinnaisena sivutoimena.

Lapsia ei mainita Suomen nykyisessä ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa lainkaan, vaikka he kärsivät kansainvälisissä konflikteissa suhteellisesti eniten ja kantavat kriisien vaikutuksia koko elämänsä.

Lapsen oikeuksien huomioiminen turvallisuuspolitiikassa lisää vakautta

✓ Lasten suojeleminen osana turvallisuuspolitiikkaa ei ole vain eettisesti perusteltua — se on myös vaikuttavaa kehityspolitiikkaa. Investoimalla lapsiin konfliktien haitallisia, pitkäkestoisia vaikutuksia voidaan parhaiten ehkäistä ja katkaista konfliktien ylisukupolvinen kierre.

✓ Lapsen oikeuksien priorisointi konfliktinratkaisussa edistää kestävästä rauhaa ja kehitystä, ja sitä kautta Suomen omia turvallisuuspoliittisia tavoitteita. Kestävästä kehitystä ei voi saavuttaa ilman rauhaa eikä rauhaa ilman kestävästä kehitystä.

Suomen UNICEFin pyynnöt

Lapset tulee huomioida keskeisenä osana Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden saavuttamista.

✓ Sisällytetään lapsen oikeudet osaksi ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden vahvistamiseksi.

✓ Vahvistetaan kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän kykyä turvata lapsen oikeuksien toteutuminen kaikkialla maailmassa erityisesti YK-reformin kautta.

✓ Edistetään lasten suojeleminen osana Suomen kriisinhallinnan ja rauhanvälityksen keskeisiä tavoitteita.

✓ Tuetaan lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksia Suomen edistämässä kansainvälisissä rauhanprosesseissa sekä konfliktien ehkäisyyn liittyvissä ohjelmissa.

2. Ilmasto- ja luontopolitiikka, kansainvälinen ilmastorahoitus

Ilmaston kuumeneminen ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen uhkaavat vakavasti lapsen oikeuksien toteutumista niin maailmalla kuin Suomessa. Ekologiset kriisit ovat usein osatekijä myös aseellisissa konflikteissa. Kuivuus, tulvat, hirmumyrskyt, helleaallot, äärimmäiset lämpötilat ja maastopalot lisääntyvät ja muuttuvat entistä tuhoisammiksi. Nämä ilmiöt lisäävät ennenaikaisia kuolemia, vammautumista ja erilaisia sairauksia ja terveysongelmia. Ikänsä ja kehitystasonsa vuoksi lapset ovat erityisen haavoittuvia näille vaikutuksille. Suomessa ekologinen kriisi on merkittävä tekijä nuorten tulevaisuususkon romahtamisen taustalla.

Vihreä siirtymä on välttämätön lapsen oikeuksien suojelemiseksi, ja jokaisella valtiolla on kansainvälisoikeudellinen velvollisuus tehdä riittäviä ja ripeitä ilmastotoimia. Samaan aikaan vihreän siirtymän toimet voivat vaikuttaa osaan lapsista negatiivisesti, mikäli toimien lapsivaikutuksiin ei kiinnitetä huomiota. Lasten tarpeet ja näkemykset on huomioitava Suomen kaikessa ilmasto- ja luontopolitiikassa.

2.1. Lapset kansainvälisen ilmastopolitiikan keskiöön

Suomen on nostettava lasten tilannetta ja tarpeita esiin kansainvälisessä ilmasto- ja luontopolitiikassa, kuten YK:n COP-kokouksissa, ja tuettava lasten sopeutumista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin määrittämällä lapset yhdeksi kansainvälisen ilmastorahoituksensa painopisteeksi.

Maailman lapsille ilmastokriisi on todellisuutta

Neljä viidestä maailman lapsesta kärsii joka vuosi vähintään yhdestä sään ääri-ilmiöstä, kuten helleaalloista, kuivuudesta tai tulvista [8]. Vaikutukset jakautuvat epätasa-arvoisesti – eniten kärsivät jo ennestään heikoimmassa asemassa olevat lapset – esimerkiksi tytöt, alkuperäiskansojen lapset, vammaiset ja köyhimmät lapset. Vaikutukset ovat usein elämänmittaisia. Esimerkiksi jokainen menetetty kouluvuosi vähentää lapsen myöhempää ansiotasoa keskimäärin 9 prosentilla [9] [10]. Lasten tilanne ja tarpeet kuitenkin unohtuvat usein pöydissä, joissa ilmastonmuutokseen liittyviä päätöksiä tehdään.

Lasten suojelemiseksi on välttämätöntä panostaa hillinnän lisäksi ilmastonmuutokseen sopeutumiseen kehittyvissä maissa. Tehokkainta on kehittää lapsille tärkeiden peruspalvelujen, kuten terveys-, vesi- ja sanitaatio- ja koulutuspalvelujen ilmastokestävyyttä sekä katastrofiriskivalmiutta, kuten varhaisvaroitusjärjestelmiä. Tähän kehittyvät maat tarvitsevat teollisuusmaiden rahoitusta.

Teollisuusmaat ovat Pariisin sopimuksessa sitoutuneet tukemaan kehittyvien maiden ilmastotoimia kansainvälisellä ilmastorahoituksella. Toistaiseksi kansainvälinen ilmastorahoitus ei juurikaan ole ohjautunut lapsia tukeviin hankkeisiin. UNICEFin ja kumppaneiden tutkimuksen [11] mukaan vain 2,4 % suurten kansainvälisten ilmastorahastojen rahoituksesta kohdistui lapsia hyödyttäviin hankkeisiin vuosina 2006–2023.

“Tuntuu, että paljon puhutaan, mutta vähän tehdään ilmastonmuutoksen torjumiseksi.”

Nuori, Suomen UNICEFin kyselyssä 2025 [12]

Lapsen oikeuksien huomioiminen ilmastopolitiikassa on Suomen etu

- ✓ Lapsen oikeuksien edistäminen myös kansainvälisessä ilmasto- ja luontopolitiikassa auttaa profiloimaan Suomea sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen ja lapsen oikeuksien puolustajana sekä lisää Suomen kansainvälistä arvostusta.
- ✓ Lasten määrittäminen yhdeksi Suomen kansainvälisen ilmastorahoituksen painopisteistä on konkreettinen ja linjakas toimi lapsen oikeuksien puolustamiseksi.
- ✓ Kehittyvien maiden lasten sopeutumisen tukeminen edistää lasten mahdollisuutta elää hyvä lapsuus ja kasvaa yhteiskuntansa täysivaltaisiksi jäseniksi. Tämä edistää yhteiskunnallista vakautta. Keskinäisriippuvaisessa maailmassa kehittyvien maiden vakaus heijastuu positiivisesti myös Suomeen.

Suomen UNICEFin pyynnöt

- ✓ Suomi määrittelee lapset yhdeksi kansainvälisen ilmastorahoituksensa painopisteeksi kansainvälistä ilmastorahoitusta ohjaavissa dokumenteissaan.
- ✓ Suomi pitää lapsen oikeuksia esillä ja edistää lapsen oikeudet huomioivaa päätöksentekoa kansainvälisillä ilmasto- ja luontopolitiikan areenoilla, esimerkiksi YK:n ilmasto- ja luontokokouksissa.

2.2. Lapset tulee huomioida Suomen ilmasto- ja luontopäätöksissä

Suomen tulee toteuttaa päättäväisesti ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvät velvoitteensa ja tavoitteensa, huomioida ilmasto- ja luontopäätösten lapsivaikutukset sekä kuulla lapsia ja nuoria.

Lapsen oikeuksien turvaamiseksi ilmastonmuutoksen vaikutuksilta Suomen on tehtävä oikeudenmukainen osuutensa ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Suomen tulee tehdä tarvittavat poliittiset päätökset ja toimet, jotta saavutamme kansallisen hiilineutraaliustavoitteen vuodelle 2035 sekä ilmasto- ja luontopolitiikkaan liittyvät YK- ja EU-velvoitteemme. Lisäksi Suomen tulee varmistaa ilmasto- ja luontotoimien lapsivaikutusten arviointi sekä lasten ja nuorten kuuleminen ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvässä päätöksenteossa ja toimissa.

Ilmastokriisi koskee myös Suomea

Suomella, kuten muillakin valtioilla, on ihmisoikeusperustainen velvollisuus (Lapsen oikeuksien komitean yleiskommentti 26, 2023; ICJ:n neuvoo-antava päätös, 2025) ryhtyä ripeisiin ja

tehokkaiisiin toimiin ilmastokriisin hillitsemiseksi. Kansalliseen ilmastolakiin kirjattu tavoite Suomen hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 on linjassa Pariisin ilmastopöytäkirjan 1,5 tavoitteen kanssa. Hiilineutraalius on edelleen saavutettavissa tavoitteen mukaisesti, kunhan riittävät toimet tämän tavoitteen saavuttamiseksi varmistetaan poliittisin päätöksin. Määrätietoisella politiikalla ja tavoitteen mukaisilla toimilla Suomi myös osoittaa tekevänsä globaalisti oikeudenmukaisen osuutensa ilmastokriisin hillinnässä.

Suomessa asuvien nuorten tulevaisuususkon romahtanut. Ilmiö liittyy monikriisiin, jossa ilmasto- ja ympäristökriisin rooli on merkittävä [13]. Päätäväiset ja riittävän kunnianhimoiset kansalliset ilmastotoimet ovat olennainen keino vahvistaa nuorten tulevaisuususkon. Sitä vahvistaa myös lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen ilmasto- ja luontopäätöksenteossa.

Vaikka ilmasto- ja luontotoimet ovat lapsen oikeuksien näkökulmasta välttämättömiä, niillä voi olla myös kielteisiä vaikutuksia joihinkin lapsiin ja lapsiryhmiin, ellei vaikutuksiin kiinnitetä ennalta huomioita. Toimet tulee toteuttaa oikeudenmukaisesti sekä kiinnittää huomiota erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien lasten oikeuksien turvaamiseen. Tavoitteena tulee olla esimerkiksi se, että toimet eivät lisää lapsiperheköyhyyttä tai vaaranna saamelaislasten luottamusta oman kulttuurin säilymiseen.

Lapsen oikeudet huomioivat ilmastopäätökset ovat Suomen etu

- ✓ Vahvempi kilpailukyky ja investointivarmuus vihreän siirtymän edetessä. Parempi huoltovarmuus, ruokaturva ja yhteiskunnan kriisinkestävyys.
- ✓ Suomen kansainvälisen maineen vahvistuminen vastuullisena, tiedepohjaisena, lapsen oikeuksia kunnioittavana toimijana.
- ✓ Lasten ja nuorten kuuleminen ja päätösten lapsivaikutusten arviointi tuottaa laadukkaampaa politiikkaa, joka huomioi ennalta mahdolliset haitat. Kustannussäästöt, kun negatiivisia vaikutuksia lapsiin voidaan ehkäistä etukäteen.
- ✓ Lasten ja nuorten kuuleminen lisää lasten ja nuorten osallisuuden tunnetta ja vahvistaa tulevaisuususkon.

Suomen UNICEFin pyynnöt

- ✓ Toteutetaan kustannustehokkaat ja johdonmukaiset lisätoimet Suomen Ilmasto- ja Luontopaneelin ehdotusten mukaisesti, jotta Suomen kansallinen hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035 ja EU:n ilmastopolitiikasta Suomelle tulevat velvoitteet sekä luontokadon pysäyttämiseen vuoteen 2030 mennessä liittyvät YK- ja EU-velvoitteet toteutuvat.
- ✓ Varmistetaan lasten ja nuorten kuuleminen ilmasto- ja luontopäätösten kansallisessa valmistelussa ikätasoisella tavalla. Tehdään keskeisimmistä ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmään kuuluvista suunnitelmista lapsivaikutusten ennakoarviointi.

3. Lapsiperheköyhyys

3.1. Lapsiperheköyhyys puolitettava Suomessa

Lapsena koetun köyhyyden vaikutukset ulottuvat pitkälle tulevaisuuteen. Siksi lapsiperheköyhyyden torjunta tulee ottaa vakavasti ja toteuttaa vaikuttavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi. Lapsiin ja nuoriin panostaminen ei ole menoerä vaan investointi Suomen tulevaisuuteen. Lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa asettamaan lapsen edun ensisijaiseksi kaikissa päätöksissä, myös talouspolitiikassa ja vaikeinakin aikoina.

Lapsiperheköyhyys on kasvanut ja syventynyt

Lasten hyvinvointi Suomessa heikkenee nopeammin kuin vuosikymmeniin. Pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien lasten määrä on kasvanut 137 400:een vuonna 2024 (123 100 vuonna 2023) [14]. Suomen tilanne on heikentynyt jyrkästi myös verrattuna muiden rikkaiden maiden lasten hyvinvointiin, UNICEFin vuoden 2025 vertailussa [15] Suomen sijoitus putosi sijalta 5 sijalle 17. Lapsiperheköyhyys on myös syventynyt, ja monien perheiden taloudellinen kantokyky on murtumassa. Raha ei riitä asumiskuluihin [16], ruokaan eikä lasten harrastuksiin [17]. Lapset kokevat ulkopuolisuutta, mielenterveys on koetuksella ja usko tulevaisuuteen on heikkoa [18].

Tutkimusten mukaan kattava sosiaaliturva on Suomessa tärkeä keino suojella lapsia köyhyydeltä. Nyt sosiaaliturvan leikkaukset, työttömyys ja palvelujen supistuminen kasautuvat samoille perheille ja uhkaavat syöstä haavoittuvimmassa tilanteessa elävät lapset pitkäaikaiseen huono-osaisuuteen. Lapsiperheköyhyyksriskissä ovat etenkin yhden vanhemman perheet, maahanmuuttajataustaiset perheet ja monilapsiset perheet. Uusimmat tilastot kertovat talousvaikeuksista myös lapsiperheissä laajemmin.

Lapsena koetun köyhyyden vaikutukset voivat ulottua pitkälle aikuisuuteen. Erityisen haitallista on pitkittynyt köyhyys.

“Harrastukset ja niihin välineet maksaa liikaa.”

Nuori, Suomen UNICEFin kyselyssä 2025 [12]

Suomesta yhteiskunta, jossa jokainen lapsi voi hyvin ja uskoo tulevaisuuteen

Lapsiperheköyhyyden vähentyminen lisää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia mielenterveydestä oppimiseen. Eriarvoisuus vähenee ja syrjäytymisen riski pienenee. Turvallisuuden kokemukset paranevat ja tulevaisuususkko vahvistuu.

Suomen tulevaisuus rakennetaan lasten arjessa. Kun lapsiperheköyhyysoongelma otetaan vakavasti ja ryhdytään järjestelmällisiin toimiin sen kitkemiseksi, Suomesta rakentuu yhteiskunta, jossa jokaisella lapsella on paikka, tulevaisuus ja toivo.

Lapsiperheköyhyyden torjuminen on keskeinen investointi Suomen tulevaisuuteen. Mikäli lapsiperheköyhyyden kasvua ei nyt katkaista, lasten hyvinvointi heikkenee entisestään ja jälkiä korjataan kalliilla korjaavilla toimilla vielä pitkään tulevaisuudessa.

Lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa arvioimaan jo ennalta päätösten vaikutukset lasten hyvinvointiin, arkeen ja oikeuksien toteutumiseen. Prosessissa on myös varmistettava lapsen oikeus tulla kuulluksi ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Arvioinnin tulokset on otettava huomioon lopullisia päätöksiä tehdessä. YK:n lapsen oikeuksien komitea on korostanut eri vaihtoehtojen punninnan välttämättömyyttä vaikeinakin talouskriisin aikoina [19]. Lapsen oikeuksien toteutumista heikentäviä toimia voidaan harkita vain, jos kaikki muut vaihtoehdot on käytetty ja vaikutukset kohdistuvat viimeisenä lapsiin, erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin.

Suomen UNICEFin pyynnöt

- ✓ Lapsia ja lapsiperheitä koskevia päätöksiä valmisteltaessa on jo ennalta arvioitava päätösten vaikutukset lasten hyvinvointiin, arkeen ja oikeuksien toteutumiseen. Arvioinnin tulokset on otettava huomioon lopullisia päätöksiä tehtäessä.
- ✓ Lasten ja nuorten omia näkemyksiä ja kokemuksia tulee kuulla, kun keskustellaan ratkaisuista köyhyyden ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.
- ✓ Lapset on huomioitava nykyistä paremmin sosiaaliturvassa ja on varmistettava perusturvan riittävä taso muun muassa palauttamalla työttömyysturvaan lapsikorotukset ja sisällyttämällä yleistukeen lapsikorotus.
- ✓ Palautetaan työttömyysturvan, asumistuen ja toimeentulotuen suojaosat.
- ✓ Sidotaan lapsilisät indeksiin sekä korotetaan niitä. Lapsilisien reaaliarvo on laskenut huomattavasti 1990- ja 2000-luvuilta.
- ✓ On varmistettava, että lapsille ja lapsiperheille suunnatut palvelut, kuten varhaiskasvatus, koulutus, vapaa-ajan palvelut sekä sosiaali- ja terveystalvet ovat laadukkaita ja niihin on sujuva pääsy. Jo ennestään haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja lapsiperheiden palveluihin tulee kiinnittää erityistä huomioita.

Lähdeluettelo

- [1] UNICEF, "‘Not the new normal’ – 2024 ‘one of the worst years in UNICEF’s history’ for children in conflict," 2024. [Online]. Available: <https://www.unicef.org/press-releases/not-new-normal-2024-one-worst-years-unicefs-history-children-conflict>.
- [2] U. Nations, "Child Rights Mainstreaming," 2023. [Online]. Available: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/2023-09/Guidance-Note-Secretary-General-Child-Rights-Mainstreaming-July-2023.pdf>.
- [3] UNICEF, "‘Children live in a world that is increasingly hostile to their rights’," 2023. [Online]. Available: <https://www.unicef.org/press-releases/children-live-world-increasingly-hostile-their-rights>.
- [4] S. UNICEF, "Lapsen oikeudet ja globaalikasvatus -kysely," 2025. [Online]. Available: https://media.unicef.fi/pub/Sivusto_v3/Ajankohtaiset/Unicef_Lapsen%20oikeudet%202025-26%20sitaateilla.pdf.
- [5] U. Nations, "‘A moral failure’: Security Council hears about grave violations against children caught in war," 2025. [Online]. Available: <https://news.un.org/en/story/2025/06/1164921>.
- [6] U. Nations, "Attacks on schools surge by ‘staggering’ 44 per cent over the past year," 2025. [Online]. Available: <https://news.un.org/en/story/2025/09/1165810>.
- [7] S. t. Children, "Explosive Weapons Killing Children at Scale Never Seen Before," [Online]. Available: <https://www.savethechildren.org.uk/news/media-centre/press-releases/2025/explosive-weapons-killing-children-scale-never-seen>.
- [8] UNICEF, "The State of the World's Children 2025," [Online]. Available: <https://www.unicef.org/reports/state-of-worlds-children/2025>.
- [9] P. & P. World Bank, 2018.
- [10] P. & P. 2. Institute of Labour Economics, 2025.
]
- [11] UNICEF, "Falling short: Addressing the climate finance gap for children," 2023. [Online].
] Available: <https://www.unicef.org/reports/addressing-climate-finance-gap-children>.
- [12] S. UNICEF, "Kysely nuorille: Hyvän elämän ja arjen ainekset," 2025. [Online]. Available:
] <https://media.unicef.fi/pub/public/Julkishallinto/Suomen%20UNICEFin%20kysely%20nuorille%202025.pdf>.
- [13] O.-. j. kulttuuriministeriö, "Nuorisobarometri 2025," 2025. [Online]. Available:
] <https://tietoanurista.fi/julkaisut/nuorisobarometri-2025/>.
- [14] Tilastokeskus, 2024. [Online]. Available: <https://stat.fi/fi/julkaisu/cmin81ch45kp507vzolnh5sky>.
]
- [15] UNICEF, "UNICEFin tutkimus: Suomen sijoitus romahti rikkaiden maiden lasten hyvinvointivertailussa," 2025. [Online]. Available:
] <https://www.unicef.fi/tyomme/ajankohtaista/uutiset-ja-nakokulmat/2025/unicefin-tutkimus-suomen-sijoitus-romahti-rikkaiden-maiden-lasten-hyvinvointivertailussa/>.
- [16] Y-Säätiö, "Y-Säätiön ja Pelastakaa Lasten kannanotto: Pienituloisten lapsiperheiden elämää ei tule enää vaikeuttaa," 2025. [Online]. Available: <https://www.stinfo.fi/tiedote/71074175/y-saation-ja-pelastakaa-lasten-kannanotto-pienituloisten-lapsiperheiden-elamaa-ei-tule-enaai-vaikeuttaa?publisherId=66495184&lang=fi>.

- [17 E.-. j. t. liitto, "Jokaisen numeron takana on ihminen," 2024. [Online]. Available: <https://ensijaturvakotienliitto.fi/wp-content/uploads/2024/08/KYSELYRAPORTTI-Lapsiperheiden-taloudellinen-tilanne-kesa-2024-FINAL.pdf>.
- [18 P. lapset, "Lapsen ääni 2024," 2024. [Online]. Available: https://www.pelastakaalapset.fi/wp-content/uploads/2024/10/pelastakaa_lapset_lapsen_aani_2024_fi.pdf.
- [19 UNICEF, "Näkökulma: Hallituksen tietoon perustuva päätöksenteko ontuu ja siksi lapsiköyhyys lisääntyy," 2025. [Online]. Available: <https://www.unicef.fi/tyomme/ajankohtaista/uutiset-ja-nakokulmat/2025/nakokulma-hallituksen-tietoon-perustuva-paatoksenteko-ontuu-ja-siksi-lapsikoyhyys-lisaantyy/>.